

Utlåtande 2010:81 RIV (Dnr 322-1291/2008)

Skolans roll i att stärka de nationella minoriteternas ställning i Stockholm

Motion av Roger Mogert (s) (2008:45)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2008:45) av Roger Mogert (s) om ”Skolans roll i att stärka de nationella minoriteternas ställning i Stockholm” anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

I motionen (2008:45) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att införa ett riktat stöd till skolor och utbildning för de nationella minoriteterna utifrån varje minoritets specifika behov. Motionären anser att skolan har en central roll för att upprätthålla de nationella minoritetskulturena i staden och att staden bör vara tydlig i att ge stöd till och skapa goda förutsättningar för de nationella minoriteterna att bedriva skolverksamhet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att ett riktat stöd till skolor och utbildning för de nationella minoriteterna utifrån varje minoritets specifika behov skulle innebära att vissa skolor skulle gynnas i förhållande till andra. Kontoret anser

vidare att behovet av ett riktat stöd till nationella minoriteter utifrån varje minoritets specifika behov är tillgodosett genom nuvarande resursfördelningssystem för skolan.

Utbildningsnämnden anser att de förutsättningar som idag finns för skolor i Stockholm att bedriva en verksamhet med hög kvalitet, möjliggör för såväl minoritetsskolor som skolor utan särskild inriktning att främja de nationella minoritetsspråkens ställning och upprätthållande.

Mina synpunkter

Det är viktigt att stärka de nationella minoriteternas ställning i samhället och att bevara ett kulturarv. Därför är det av stort värde för Stockholm med levande minoritetskulturer och möjlighet för nationella minoriteter att bedriva skolverksamhet.

I Stockholms grundskolor säkerställs rättigheten för elever som talar ett nationellt minoritetsspråk till språklig och kulturell utveckling i enlighet med gällande bestämmelser och kursplan genom ett socioekonomiskt riktat anslag till skolor. Det socioekonomiska tilläggsanslaget utgår till såväl kommunala som enskilt drivna skolor.

I Stockholm råder lika villkor oavsett huvudman och alla vårdnadshavare kan fritt välja skola för sitt barn. Det finns goda möjligheter att jämföra olika skolors verksamhet och resultat inför val av skola. I Stockholms egen skolinspektion säkerställs att modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk följer föreskriven kursplan och bedrivs enligt gällande bestämmelser.

De förutsättningar som idag finns för skolor i Stockholm att bedriva en verksamhet med hög kvalitet, möjliggör för såväl minoritetsskolor som skolor utan särskild inriktning att främja de nationella minoritetsspråkens ställning och upprätthållande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2008:45) om ”Skolans roll i att stärka de nationella minoriteternas ställning i Stockholm”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Bifalla motionen.
2. Därutöver anföras.

Det finns idag möjlighet att till exempel starta friskolor också för nationella minoriteter. Vad motionen tar sikte på är dock att dagens lagstiftning ställer krav på att särskilt stödja de nationella minoriteterna. Att anordna skolverksamhet för flera av dessa minoriteter är förknippade med särskilda kostnader för till exempel extra säkerhetsåtgärder som skolpengen normalt inte täcker.

Dessa minoriteter har en juridisk och moralisk särställning som särskiljer deras skolverksamhet från friskolor som har andra typer av profiler. Av dessa skäl är det lämpligt att staden genom extra anslag eller liknande stödjer denna typ av skolverksamhet bättre än i dag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2008:45) av Roger Mogert (s) om ”Skolans roll i att stärka de nationella minoriteternas ställning i Stockholm” anses besvarad med vad som anförts i detta utlåtande.

Stockholm den 9 juni 2010

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Malte Sigemalm* och *Kersti Py Börjesson* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I motionen (2008:45) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att införa ett riktat stöd till skolor och utbildning för de nationella minoriteterna utifrån varje minoritets specifika behov. Motionären anser att skolan har en central roll för att upprätthålla de nationella minoritetskulturen i staden och att staden bör vara tydlig i att ge stöd till och skapa goda förutsättningar för de nationella minoriteterna att bedriva skolverksamhet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att behovet av ett riktat stöd till nationella minoriteter utifrån varje minoritets specifika behov är tillgodosett genom nuvarande resursfördelningssystem för skolan. Systemet består av två delar; en åldersindeld grundschablon som är lika för varje barn i respektive åldersgrupper och en tilläggsschablon som är olika för varje skola beroende på socioekonomiska förhållanden.

Grundschablonen avser grundläggande verksamhet i skolan samt ett basbehov av språkstöd. Den socioekonomiska tilläggsschablonen i skolan avser extra behov av språkstöd, svenska 2, modersmål, barn med behov av särskilt stöd och undervisning av flyktingbarn. Utbildningsnämnden fördelar det socioekonomiska tilläggsbeloppet till skolorna med hänsyn till de lokala behoven. Tilläggsschablonen kan exempelvis användas till extra språksatsningar för grupper som är socialt och ekonomiskt missgynnade.

Stadsledningskontoret anser att resursfördelningssystemet redan tillgodoser det behov av extra resurser till de specifika grupper som nämns i motionen. Fördelningsmodellen mäter de sociala behoven, är omöjlig att påverka, går att uppdatera, är begriplig och framför allt accepterad. Att specialdestinera ytterligare medel till de grupper som pekats ut av motionären utöver den socioekonomiska faktorn skapar en otydlighet i systemet och skapar gränsdragningsproblem.

Alla som vill kan söka tillstånd hos Skolinspektionen för att bedriva skol-

verksamhet. Även staden har slagit fast att full etableringsfrihet för friskolor ska råda. De egna skolorna eller friskolorna ska varken gynnas eller missgynnas, utan likvärdiga villkor ska råda. Stadsledningskontoret anser att ett riktat stöd till skolor och utbildning för de nationella minoriteterna utifrån varje minoritets specifika behov skulle innebära att vissa skolor skulle gynnas i förhållande till andra.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 november 2009 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att omedelbart justera beslutet.

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (S), Inger Stark (V) och Per Olsson (MP), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att nationella minoriteter ska ges möjlighet att bibehålla och upprätthålla sina specifika kulturer. Skolan har här ett särskilt uppdrag som regleras i Grundskoleförordningen 2 kap. 7, 9, 11, 13, 17 §§ och som avser rätten till utökad modersmålsundervisning för elever med ett nationellt minoritetsspråk.

I Stockholms grundskolor säkerställs dessa elevers rätt till språklig och kulturell utveckling, i enlighet med gällande bestämmelser och kursplan genom ett socioekonomisk riktat anslag till skolor. Det socioekonomiska tilläggsanslaget utgår till såväl kommunala som enskilt drivna skolor.

Granskning och uppföljning av Stockholms skolors kvalitet och måluppfyllelse sker på såväl nationell som lokal nivå. I Stockholms egen skolinspektion säkerställs att modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk följer föreskriven kursplan och bedrivs enligt gällande bestämmelser.

I Stockholm kan alla vårdnadshavare fritt kunna välja skola för sitt barn. Det finns idag ett stort antal fristående skolor som tar emot ca 20 % av grundskoleeleverna. För tre minoritetskulturer bedrivs skolverksamhet i Stockholms stad.

Stockholm främjar etableringen av nya fristående skolor genom en generell positiv hållning till att nya skolor etableras samt i arbetet med att vidareutveckla lika förutsättningar för fristående och kommunala verksamheter i syfte att öka valfrihet och mångfald. Det finns möjlighet att jämföra resultat och kvalitet via Jämförservice. I broschyren Val av skola som skickas till alla vårdnadshavare presenteras samtliga skolor i samband med skolvalet och på stockholm.se finns länkar till samtliga skolors

hemsidor där de presenterar sin verksamhet och inriktning.

Förvaltningen anser att de förutsättningar som idag finns för skolor i Stockholm att bedriva en verksamhet med hög kvalitet, möjliggör för såväl minoritetsskolor som skolor utan särskild inriktning att främja de nationella minoritetsspråkens ställning och upprätthållande.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (S), Inger Stark (V) och Per Olsson (MP) enligt följande

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
samt att därutöver anföra

Förvaltningen har rätt i sak. Det finns möjlighet att till exempel starta friskolor också för nationella minoriteter. Vad motionen tog sikte på var dock att dagens lagstiftning ställer krav på att särskilt stödja de nationella minoriteterna. Att anordna skolverksamhet för flera av dessa minoriteter är förknippade med särskilda kostnader för till exempel extra säkerhetsåtgärder som skolpengen normalt inte täcker. Dessa minoriteter har en juridisk och moralisk särställning som särskiljer deras skolverksamhet från friskolor som har andra typer av profiler. Av dessa skäl är det lämpligt att staden genom extra anslag eller liknande stödjer denna typ av skolverksamhet bättre än i dag.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2008:45

2008:45

Motion av Roger Mogert (s) om skolans roll i att stärka de nationella minoriteternas ställning i Stockholm

Dnr 322-1291/2008

År 2000 instiftades en lag om de nationella minoriteternas rättigheter i Sverige. De fem nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Hittills har den förda minoritetspolitiken centrerat sig mycket kring att bevara minoritetsspråken, men den ramkonvention om skydd för nationella minoriteter som Sverige ratificerade år 2000, är mycket mer långtgående. Ramkonventionen omfattar områden inom hela samhällslivet, såsom barnomsorg, utbildning, kultur, media, anti-diskriminering och äldreomsorg.

Stockholm har en särställning för flera av de nationella minoriteterna. *Stockholm är landets enda storstad* och här finns de förutsättningar som krävs för att bibehålla levande minoritetskulturer. För Stockholm innebär det ett ansvar att uppfylla de krav som lagstiftningen ställer på oss och ge de nationella minoriteterna det stöd som möjliggör att kulturen hålls levande. Det är en förmån för staden att ha kulturell mångfald som ger avtryck och berikar.

En levande minoritetskultur är beroende dels av den kritiska massa i numerären som storstaden kan erbjuda och dels egna institutioner. Dessa kan vara allt ifrån träffpunkter och föreningar, till religiösa samfund, skolor, äldrevård och bibliotek på minoritetsspråket. Via institutioner som dessa förs respektive minoritets kultur, språk och tradition vidare mellan generationerna.

Skolan har en central roll för att upprätthålla de nationella minoritetskulturer i vår stad. Denna centrala roll gör att staden bör vara tydlig i att ge stöd till och skapa goda förutsättningar för de nationella minoriteterna att bedriva skolverksamhet. Det kan naturligtvis ske i egen regi eller i samverkan med

staden. Det kan gälla undervisning på och i minoritetsspråken, men också undervisning och upprätthållande av kulturen i sig.

Idag driver tre av minoriteterna någon form av skolverksamhet. Dessa skolor har ett stort egenvärde, eftersom de bidrar till att skapa den struktur och organisation som är nödvändig för att hålla de nationella minoriteternas kultur vital. Därmed skapas förutsättningar för kulturens fortlevnad i landet enligt åtagandet i ramkonventionen. Mer skulle dock kunna göras.

Respektive fristående minoritetsskola tar idag ett långgående ansvar för upprätthållandet av sin kultur, utan ett uttalat uppdrag från staden. Skolor som gör detta arbete borde av staden ges såväl ett tydligt uppdrag som en tydlig ersättning för att axla uppdraget. Det skulle medge en stadga och långsiktighet i verksamheten, som inte minst för de små nationella minoriteterna är en förutsättning för att bibehålla en verksamhet med kvalitet. Idag utgör förordningar och ekonomiska strukturer, som ständigt förändras, anpassade till majoritetssamhället, ett ständigt hot mot minoriteternas egenart och överlevnad. Kanske skulle en sådan ordning också bidra till att fler av de nationella minoriteterna kunde ha egna skolor eller utbildningar i Stockholm.

Med stöd av ovanstående föreslår jag fullmäktige att besluta
att införa ett riktat stöd till skolor och utbildning för de nationella minoriteterna utifrån varje minoritets specifika behov.

Stockholm den 12 maj 2008

Roger Mogert